

Utlåtande Rotel VIII (Dnr KS 2021/833)

Rekommendation om att anta överenskommelse hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga utanför det egna hemmet

Förslag från Storsthlm

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Rekommendation om att anta Överenskommelse hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga utanför det egna hemmet antas i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Ett förslag på överenskommelse och tillhörande rutiner har tagits fram i samarbete mellan Region Stockholm och representanter för socialtjänst och elevhälsa i ett antal kommuner i Stockholms län. Från Stockholm stads sida har såväl socialnämnden som utbildningsnämnden deltagit i framtagandet.

Styrelsen för Storsthlm beslutade på sammanträdet den 10 juni 2021 att rekommendera kommunerna i länet och kommunalförbundet Vård och omsorg i Norrtälje att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm avseende tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet.

Målgruppen för överenskommelsen är alla barn (0–17 år) och unga (18–20 år) som vårdas utanför det egna hemmet med stöd av socialtjänstlagen (SoL) och Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) i

- Hem för vård och boende (HVB)

- Ungdomshem (SiS)
- Jour- och familjehem (inklusive släkting- och nätverkshem)
- Stödboende

Dessa barn och unga kan, utöver SoL eller LVU, även omfattas av annan lagstiftning såsom lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Även ensamkommande asylsökande barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet med stöd av SoL eller LVU ingår i överenskommelsen.

Syftet med överenskommelsen är att öka förutsättningar för att lagar och regler följs av parterna samt att underlätta tillämpning av gällande regelverk som gäller för placerade barn och unga. Syftet är också att öka förutsättningarna för tidiga och samordnade insatser. Överenskommelsen gäller för de verksamheter inom regionen som har ansvar att tillhandahålla hälso-, sjuk- och tandvård och för de verksamheter inom kommunens socialtjänst, som har ett ansvar för att samverka kring ett barn eller en ung person inför och under en placering samt inför placeringens avslutande.

Med överenskommelsen finns en rutin som konkret beskriver hur parterna ska samverka för att säkerställa att barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet ska få tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård på samma villkor som andra barn och unga. Samordningen av insatser och säkerställandet av att barn och unga i samhällsvård får det stöd och den hälso-, sjuk- och tandvård som de behöver och har rätt till, underlättas av tydlighet gällande ansvarsfördelning mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm och hur samverkan ska gå till.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget till överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet.

Socialnämnden är positiv till och anser att det är viktigt att det finns en samverkansöverenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till överenskommelsen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiv till överenskommelsen om hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga utanför det egna hemmet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till och anser att det är viktigt att det finns en samverkansöverenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på att samverkan förtydligas gällande gruppen barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Mina synpunkter

Att placera barn och unga utanför det egna hemmet är en mycket ingripande åtgärd. Dessutom visar forskning att de barn och unga som placeras har markant fler hälsoproblem än andra jämnåriga. Risken för både fysisk och psykisk ohälsa som vuxen är i tillägg mycket högre än genomsnittet för denna grupp. Detta förslag är därför mycket välkommet. Samhället måste sikta på att vara den bästa föräldern när man genom en placering övertar ansvar och vårdnad för barn och unga. God tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård på samma villkor som alla andra barn och unga i samhället borde vara en självklarhet.

Jag ställer mig positiv till denna överenskommelse och vill likt stadsledningskontoret även lyfta att placerade barn och unga är en viktig grupp att ta i beaktande i det omställningsarbete som nu görs. Med anledning av detta har vi gett socialtjänsten i Stockholms stad i uppdrag att säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning. Socialtjänsten i staden ska även följa upp och sammanställa skolresultaten för placerade barn och unga.

Bilagor

1. Barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, rekommendation
2. Överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet
3. Rutindokument för tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn som placeras utanför det egna hemmet - april 2012
4. PP-presentation om överenskommelsen om barn och unga som placeras utanför det egna hemmet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Rekommendation om att anta Överenskommelse hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga utanför det egna hemmet antas i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Stockholm den 9 februari 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Ett förslag på överenskommelse och tillhörande rutiner har tagits fram i samarbete mellan Region Stockholm och representanter för socialtjänst och elevhälsa i ett antal kommuner i Stockholms län. Från Stockholm stads sida har såväl socialnämnden som utbildningsnämnden deltagit i framtagandet.

Styrelsen för Storsthlm beslutade på sammanträdet den 10 juni 2021 att rekommendera kommunerna i länet och kommunalförbundet Vård och omsorg i Norrtälje att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm avseende tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet.

Målgruppen för överenskommelsen är alla barn (0–17 år) och unga (18–20 år) som vårdas utanför det egna hemmet med stöd av socialtjänstlagen (SoL) och Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) i

- Hem för vård och boende (HVB)
- Ungdomshem (SiS)
- Jour- och familjehem (inklusive släkting- och nätverkshem)
- Stödboende

Dessa barn och unga kan, utöver SoL eller LVU, även omfattas av annan lagstiftning såsom lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Även ensamkommande asylsökande barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet med stöd av SoL eller LVU ingår i överenskommelsen.

Syftet med överenskommelsen är att öka förutsättningar för att lagar och regler följs av parterna samt att underlätta tillämpning av gällande regelverk som gäller för placerade barn och unga. Syftet är också att öka förutsättningarna för tidiga och samordnade insatser. Överenskommelsen gäller för de verksamheter inom regionen som har ansvar att tillhandahålla hälso-, sjuk- och tandvård och för de verksamheter inom kommunens socialtjänst, som har ett ansvar för att samverka kring ett barn eller en ung person inför och under en placering samt inför placeringens avslutande.

Med överenskommelsen finns en rutin som konkret beskriver hur parterna ska samverka för att säkerställa att barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet ska få tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård på samma villkor som andra barn och unga. Samordningen av insatser och säkerställandet av att barn och unga i samhällsvård får det stöd och den hälso-, sjuk- och tandvård som de

behöver och har rätt till, underlättas av tydlighet gällande ansvarsfördelning mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm och hur samverkan ska gå till.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget till överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet. Stadsledningskontoret ser att överenskommelsen genom sin tydliga struktur och fokus på målgruppens bästa bidrar till kommunfullmäktiges mål om att *i Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet*.

Stadsledningskontoret anser att ansvarsfördelningen mellan länets kommuner och Region Stockholm är tydlig i såväl överenskommelse som tillhörande rutiner och ger goda förutsättningar för en väl fungerande implementering. Stadsledningskontoret välkomnar särskilt tydliga avsnitt och förväntningar rörande användning av samordnade individuella planer (SIP).

Stadsledningskontoret ser positivt på att Region Stockholm och Storsthlm ges ett särskilt ansvar att bedriva informationsarbete rörande överenskommelsen och tillhörande rutiner för att på så sätt göra dessa kända och möjliggöra efterlevnad i verksamheterna. Staden har också en viktig roll i detta internt samt i relation till externa leverantörer av boenden.

Stadsledningskontoret noterar att överenskommelsen antas parallellt med en pågående omställning till god och nära vård som ytterligare sätter fokus på samverkan med individens behov i centrum. Målgruppen barn och unga som placerats utanför hemmet är en viktig grupp att ta med i beaktande i denna omställning. Ett exempel på eventuella förändringar i området som kan komma att påverka överenskommelsen är den pågående statliga utredningen om hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2021 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss avseende rekommendation om att anta överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen är positiv till och anser att det är viktigt att det finns en samverkansöverenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm.

Förvaltningen anser att ansvarsfördelningen mellan Stockholms läns kommuner och Region Stockholm är tydlig i både överenskommelsen och dess tillhörande rutiner. Rutinens schematiska struktur är mycket bra uppställd och kan förenkla vid handläggningen av dessa ärenden.

Förvaltningen ställer sig vidare positiv till att överenskommelsen innehåller ett avsnitt om länsövergripande utvecklingsarbete som handlar om hur överenskommelsen med tillhörande rutindokumentet ska implementeras av parterna, hur dessa ska samverka i befintliga samverkansstrukturer samt att Storsthlm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen får ett särskilt ansvar att bedriva informationsarbete kring överenskommelsen och tillhörande rutindokument, så att dessa blir kända och följs i respektive verksamhet.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till överenskommelsen. Alla barn och unga har rätt till en trygg uppväxt, och att få stödinsatser och hälso-, sjuk- och tandvårdsinsatser efter

behov ingår i detta. Överenskommelsen förtydligar viktiga områden såsom parternas gemensamma och enskilda ansvar för att hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet ska tillgodoses. Överenskommelsen är viktig för att tillgodose att barn och unga i samhällsvård den vård och omsorg som behövs för att stävja och förebygga psykisk ohälsa, dålig tandhälsa och låg vaccinationstäckning som både svensk och internationell forskning visar. En rad studier visar också att barn i samhällsvård har en hög överrisk för fysisk och psykisk ohälsa i vuxen ålder. Att respektive huvudmäns ansvar tydliggörs är viktigt så att de barn- och ungdomar som behöver hälso-sjukvård eller tandvård kan få detta så fort som möjligt och inte riskerar att hamna mellan stolarna.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 oktober 2021 följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till överenskommelsen om hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga utanför det egna hemmet. Överenskommelsen och tillhörande rutindokument är tydliga och väl genomarbetade.

I överenskommelsen beskrivs strukturen för samverkan på regional och lokal nivå. Förvaltningen är mycket positivt till att överenskommelsen hakar i redan befintliga strukturer och former för samverkan. Det möjliggör regelbunden uppföljning och ökar möjligheten att uppmärksamma avvikelser från den.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen Rekommendation om att anta överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placerats utanför det egna hemmet.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till och anser att det är viktigt att det finns en samverkansöverenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm. Förvaltningen anser att ansvarsfördelning mellan Stockholms läns kommuner och Region Stockholm är tydlig i både överenskommelsen och dess tillhörande rutiner. Rutinens schematiska struktur är mycket bra uppställd och kan förenkla vid handläggningen av dessa ärenden.

Förvaltningen ställer sig vidare positiv till att överenskommelsen innehåller ett avsnitt om länsövergripande utvecklingsarbete som handlar om hur överenskommelsen med tillhörande rutindokument ska implementeras av parterna, hur dessa ska samverka i befintliga samverkansstrukturer samt att Storstockholm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen får ett särskilt ansvar att bedriva informationsarbetet kring överenskommelsen och tillhörande rutindokument, så att dessa blir kända och följs i respektive verksamhet.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att samverkan förtydligas gällande gruppen barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Överenskommelsen möter de behov som förvaltningen kan se med reservation för det borttagna avsnittet om samfinansiering gällande vissa HVB-placeringar i den reviderade versionen.

Förvaltningens erfarenhet är att det i dagsläget inte är möjligt att förhandla med regionen om samfinansiering, vilket man tidigare kunde göra vid placering av barn och unga med allvarliga psykiatriska diagnoser. När regionen tidigare samfinansierade nämnda placeringar uppfattade förvaltningen ett tydligt engagemang från regionens sida att ge dessa barn och unga kvalificerad vård.

Medicinskt ansvarig läkare inom BUPs öppenvård bedömer om frågan om samfinansieringen om ska ställas till kliniken eller ej. Det skapar svårigheter då det inte finns utrymme för diskussion eller att nå överenskommelser. Samfinansiering skapar ett incitament för ett långsiktigt engagemang och intresse för att följa upp att

den vård som ges har god effekt. Kommunen saknar kompetens och behandlingsansvar för personer som är suicidala och har allvarliga självskadebeteenden och socialtjänsten kan inte fatta beslut om LPT. HVB och SIS tar inte emot och har heller inte rätt kompetens vid risk för suicid varför frågan om ett tydligt gemensamt engagemang är av stor vikt.

Den utvecklingsgrupp som enligt överenskommelsen har ersatt stycket om samfinansiering bedöms inte vara tillräcklig för att komma tillrätta med strukturella samverkansbrister kring målgruppen. Ansvaret behöver delas på ett strukturerat sätt och rutinmässiga SIP-möten är nödvändiga men inte tillräckliga för att tillförsäkra barn och unga med allvarliga psykiatriska diagnoser den vård de har behov av. Förvaltningens uppfattning är att regionen behöver ta aktiv del i vårdplanering och uppföljning vid placering av dessa barn och unga.

Kommunerna var positiva till innehållet i den tidigare versionen av överenskommelsen gällande samfinansiering och förvaltningen ser det som angeläget att innehållet i det tidigare förslaget återinförs i överenskommelsen. Samfinansiering är problematisk fråga som behöver förtydligas och struktureras samt ger förutsättningar för ett gemensamt ansvarstagande för barn och unga med allvarliga psykiatriska diagnoser som löper risk att "hamna mellan stolarna".

Utifrån förvaltningens perspektiv är det även av stor vikt att det i överenskommelsen förtydligas hur processen beträffande det meddelande som, enligt lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, ska skickas från region till kommun när barn och unga skrivs in i sluten vård så att planering av insatser kan påbörjas inför utskrivning. Detsamma gäller processen kring underrättelse till kommunen om planerad utskrivning. Detta då processen i nuvarande form inte fungerar på ett tillfredsställande sätt.